

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
RINKOS PLĖTROS IR STEBĖSENOS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos narys
Renatas Pocius
Komisijos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas
Komisijos pirmininkė
Inga Žilienė

2019-02-07

**PAŽYMA
DĖL ELEKTROS ENERGIJOS REZERVINĖS GALIOS PASLAUGŲ RINKŲ TYRIMO
REZULTATŲ**

2019 m. vasario 7 d. Nr. O5E-37
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 65 straipsnio 1 dalimi, 2 dalies 2 ir 3 punktais, 4 dalimi, 67 straipsnio 1 dalimi, Rinkų tyrimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2012 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. O3-135 „Dėl Rinkų tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklių), 6.2, 6.3.1, 17.2.3 papunkčiais, Komisija 2017 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. O3E-626 „Dėl elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo pradžios“ (toliau – Nutarimas) pradėjo elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimą (toliau – Tyrimas).

Pažymėtina, kad Komisija 2018 m. rugpjūčio 31 d. raštu Nr. R2-(E)-1927 suinteresuotoms institucijoms ir rinkos dalyviams pateikė ir Komisijos interneto svetainėje¹ paskelbė tarpinį Tyrimo ataskaitos projektą viešajai konsultacijai nuo 2018 m. rugpjūčio 31 d. iki 2018 m. rugsėjo 10 d. Tarpiniame Tyrimo ataskaitos projekte apibrėžtos tiriamos rezervinės galios rinkos, nustatytos kiekvieną rezervinės galios rinką sudarančios paslaugos, jų teikimo apimtis, paklausos ir pasiūlos pakeičiamumas bei kiekviena iš rezervinės galios rinką sudarančių paslaugų geografinė teritorija.

Viešosios konsultacijos metu buvo gautos pastabos ir pasiūlymai, kuriuos pateikė Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2018 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 3-1662, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2018 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 6V-2287, AB „Lietuvos energijos gamyba“ 2018 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. SD-697, AB „Litgrid“ 2018 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. SD-3198 ir AB „Panevėžio energija“ 2018 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. 218-1191. Komisijos pirmininko 2018 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. O1E-51 „Dėl Elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo darbo grupės sudarymo“ sudaryta Tyrimo darbo grupė (toliau – Tyrimo darbo grupė) įvertino suinteresuotų institucijų ir rinkos dalyvių

¹ <https://www.regula.lt/Puslapiai/bendra/viesosios-konsultacijos/vykstancios-viesosios-konsultacijos.aspx>

pastabas bei atitinkamai patikslino Tyrimo ataskaitos projektą, kurį pateikė Komisijos 2019 m. sausio 4 d. raštu Nr. R2-(RPS)-20 suinteresuotoms institucijoms ir rinkos dalyviams ir paskelbė Komisijos interneto svetainėje² pakartotinei viešai konsultacijai nuo 2019 m. sausio 4 d. iki 2019 m. sausio 11 d.

Pakartotinės viešosios konsultacijos metu pastabas Tyrimo ataskaitos projektui pateikė AB „Lietuvos energijos gamyba“ 2019 m. sausio 14 d. raštu Nr. SD-38, UAB Kauno termofikacijos elektrinė 2019 m. sausio 11 d. raštu Nr. KTE-S-3, AB „Litgrid“ 2019 m. sausio 15 d. raštu Nr. SD-624, AB „ORLEN Lietuva“ 2019 m. sausio 21 d. raštu Nr. D2(10.4-4)-366 ir Konkurencijos taryba 2019 m. sausio 21 d. raštu Nr. (1.46-41)6V-138. Įvertinusi pastabas, kurių detalus vertinimas pateikiamas derinimo pažymoje (pridedama), Tyrimo darbo grupė parengė galutinę Tyrimo ataskaitą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Komisija 2018 m. balandžio 20 d. nutarimu Nr. O3E-111 „Dėl Elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo termino pratęsimo“ pratęsė Tyrimo terminą iki 2018 m. liepos 22 d., Komisijos 2018 m. liepos 20 d. nutarimu Nr. O3E-218 „Dėl Elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo termino pratęsimo“ pratęsė terminą iki 2018 m. spalio 22 d., o Komisija 2018 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. O3E-342 „Dėl Elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo termino pratęsimo“ pratęsė terminą iki 2019 m. sausio 22 d. Taip pat Komisija 2019 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. O3E-18 „Dėl Elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo termino patikslinimo“ patikslino Tyrimo atlikimo terminą iki 2019 m. vasario 8 d.

Pažymėtina, kad Elektros energetikos įstatymo 65 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai: rinkos apibrėžimas (paslaugos apibrėžimas ir geografinė teritorija); konkurencijos rinkoje veiksmingumo tyrimas; asmenų, turinčių didelę įtaką rinkoje, nustatymas; šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (ar) panaikinimas didelę įtaką elektros energijos rinkoje turintiems asmenims.

Atsižvelgiant į rinkos tyrimo procedūrą ir jo etapus, buvo parengta išsami Tyrimo ataskaita (pridedama). Tyrimo metu nustatčius atitinkamas aplinkybes, Komisijos Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyrius siūlo Komisijai:

1. Pritarti 2019 m. vasario 7 d. Elektros energijos rezervinės galios paslaugų rinkų tyrimo ataskaitai Nr. O13-4 ir joje pateiktoms išvadoms (pridedama).

2. Konstatuoti, kad:

2.1. Elektros energijos rezervinės galios paslaugų rinkų tyrimo metu identifikuotos rinkos apibrėžtos kaip:

2.1.1. **Pirminio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinka** – ne Europos Sąjungos valstybių narių geografinėje aprėptyje, elektros perdavimo sistemos operatorių perkama ir paslaugos teikėjų parduodama pirminio aktyviosios galios rezervo paslauga, skirta palaikyti aktyviųjų rezervo galių balansą bei stabilizuoti sistemos dažnį nustatytose ribose ir kuris paslaugos teikėjų turi būti aktyvuojamas ne vėliau kaip per 30 sekundžių ir užtikrinamas nepertraukiamai paslaugos teikimo laikotarpiu, kaip nustatyta galios rezervo atitinkamos paslaugos teikimo sutartyse ir (ar) teisės aktuose.

2.1.2. **Antrinio aktyviosios galios rezervo nuokrypiams reguliuoti paslaugos rinka** – Baltijos šalių (Lietuvos, Latvijos, Estijos) geografinėje aprėptyje, elektros perdavimo sistemos operatorių perkami ir paslaugos teikėjų parduodami antrinio aktyviosios galios rezervo, skirto reguliuoti elektros

² <https://www.regula.lt/Puslapiiai/bendra/viesosios-konsultacijos/vykstancios-viesosios-konsultacijos.aspx>

energetikos valdymo rajono galios nuokrypiams nuo planinio grafiko, susidarantiems dėl elektros energijos poreikio ir (ar) jos gamybos prognozės netikslumo paslaugos, ir kuri šios paslaugos teikėjų turi būti aktyvuojama ne vėliau kaip per 15 minučių bei užtikrinama nepertraukiamai paslaugos teikimo laikotarpiu, kaip nustatyta galios rezervo atitinkamos paslaugos teikimo sutartyse ir (ar) teisės aktuose bei balansavimo elektros energija paslaugos.

2.1.3. Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinka – Lietuvos Respublikos geografinėje aprėptyje ir Latvijos, Estijos, Rusijos ir Baltarusijos geografinėje aprėptyje elektros perdavimo sistemos operatorių perkami ir paslaugos teikėjų parduodami antrinės aktyviosios galios rezervo, skirto galios ir elektros energijos trūkumui elektros energetikos sistemos valdymo rajone kompensuoti dėl avarijos atsijungus elektros energijos gamybos šaltiniui arba elektros tinklų įrenginiui, taip pat pirminiam aktyviosios galios rezervui atkurti paslaugos bei kuri šios paslaugos teikėjų turi būti aktyvuojama ne vėliau kaip per 15 minučių bei užtikrinama nepertraukiamai paslaugos teikimo laikotarpiu, kaip nustatyta galios rezervo atitinkamos paslaugos teikimo sutartyse ir (ar) teisės aktuose ir kurią teikia rezervinės galios paslaugos teikėjai, kurie atitinka Elektros tinklų naudojimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ nustatytus šių paslaugų teikimo reikalavimus.

2.1.4. Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinka – Lietuvos Respublikos geografinėje aprėptyje elektros perdavimo sistemos operatoriaus perkami aukciono būdu ir paslaugos teikėjų parduodami tretiniam aktyviosios galios reguliavimui skirto tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos, aktyvuojamos per 12 val., ir kuri paslaugos teikėjų turi būti užtikrinama nepertraukiamai paslaugos teikimo laikotarpiu, kaip nustatyta galios rezervo atitinkamos paslaugos teikimo sutartyse ir (ar) teisės aktuose.

2.1.5. Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinka – Lietuvos Respublikos geografinėje aprėptyje elektros perdavimo sistemos operatoriaus perkami aukciono būdu ir paslaugos teikėjų parduodami tretiniam aktyviosios galios reguliavimui skirto tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui paslaugos, aktyvuojamos per 12 val., ir kuri paslaugos teikėjų turi būti užtikrinama nepertraukiamai paslaugos teikimo laikotarpiu, kaip nustatyta galios rezervo atitinkamos paslaugos teikimo sutartyse ir (ar) teisės aktuose.

2.2. Buvo tiriamos šios pažymos 2.1.4 ir 2.1.5 papunkčiuose nurodytos rinkos bei šio pažymos

2.1.3 papunktyje nurodytos rinkos dalis Lietuvos Respublikos geografinėje aprėptyje.

2.3. Tiriamuoju 2016–2019 m. laikotarpiu (t. y. įvertinant visą Komisijai pateiktą ir žinomą informaciją dėl 2019 m. elektros energijos rezervinės galios paslaugų užsakymo ir teikimo apimčių):

2.3.1. Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinkoje Lietuvos geografinėje aprėptyje veiklą vykdė 1 asmuo „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

2.3.2. Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje veiklą vykdė 4 asmenys: AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė ir „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

2.3.3. Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje veikė 1 asmuo AB „Lietuvos

energijos gamyba“, AB.

2.4. Susiję asmenys, sudarę vieną ūkio subjektą:

2.4.1. „Lietuvos energijos gamyba“, AB kartu su Lietuvos energija, UAB, tiesiogiai ir netiesiogiai valdomomis įmonėmis (toliau – Ūkio subjektas „Lietuvos energijos gamyba“, AB).

2.4.2. AB „ORLEN Lietuva“ kartu su Polski Koncern Naftowy Orlen Polska Akcyjna, tiesiogiai ir netiesiogiai valdomomis įmonėmis (toliau – Ūkio subjektas AB „ORLEN Lietuva“).

2.4.3. AB „Panevėžio energija“ kartu su UAB „Aukštaitijos vandenys“, susiję per Panevėžio miesto savivaldybę (toliau – Ūkio subjektas AB „Panevėžio energija“).

2.4.4. UAB Kauno termofikacijos elektrinė kartu su Energy Capital Holding PTE. LTD (toliau – Ūkio subjektas UAB Kauno termofikacijos elektrinė).

3. Nustatyti, kad:

3.1. Konkurencija **Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinkoje Lietuvos geografinėje aprėptyje** nėra veiksminga, nes:

3.1.1. Ūkio subjekto „Lietuvos energijos gamyba“, AB užimama rinkos dalis vertinant pagal turimąją galią sudarė 100 proc., vertinant pagal teiktą paslaugos apimtį – 100 proc.

3.1.2. Koncentracijos laipsnis labai didelis.

3.1.3. Egzistuoja administraciniai / teisiniai, strateginiai barjerai bei finansiniai barjerai. Įėjimo į rinką barjerai dėl infrastruktūros, kuria disponuojant galima gaminti ir į tinklus tiekti elektros energiją, egzistuoja, tačiau visi gamintojai turi galimybę pasinaudoti esamais tinklais, jeigu turimi pakankami finansiniai ištekliai. Didžiausia infrastruktūra disponuoja „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

3.1.4. Konkurenciniai rinkos plėtros procesai nestebimi. Vertinant rinką pagal paslaugas teikiančius subjektus, rinkoje dalyvauja tas pats rinkos dalyvis.

3.1.5. Ūkio subjektas „Lietuvos energijos gamyba“, AB dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo, jei šio Ūkio subjekto teikiamos antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos būtų nereguliuojamos, turi galimybes nustatyti nepagrįstas (pernelyg dideles ar pernelyg žemas) kainas. „Lietuvos energijos gamyba“, AB kainos antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinkoje 2016–2019 m. laikotarpiu buvo reguliuojamos.

3.2. Konkurencija **Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje** nėra veiksminga, nes:

3.2.1. Ūkio subjekto „Lietuvos energijos gamyba“, AB užimama rinkos dalis Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje vertinant pagal turimąją galią sudarė 100 proc., vertinant pagal teiktą paslaugos apimtį – 100 proc.

3.2.2. Koncentracijos laipsnis labai didelis.

3.2.3. Egzistuoja administraciniai / teisiniai, strateginiai barjerai bei finansiniai barjerai. Įėjimo į rinką barjerai dėl infrastruktūros, kuria disponuojant galima gaminti ir į tinklus tiekti elektros energiją, egzistuoja, tačiau visi gamintojai turi galimybę pasinaudoti esamais tinklais, jeigu turimi pakankami finansiniai ištekliai. Didžiausia infrastruktūra disponuoja „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

3.2.4. Konkurenciniai rinkos plėtros procesai nestebimi. Vertinant rinką pagal paslaugas teikiančius subjektus, rinkoje dalyvauja tas pats rinkos dalyvis.

3.2.5. Ūkio subjektas „Lietuvos energijos gamyba“, AB dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo, jei šio Ūkio subjekto teikiamų tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos kainos būtų nereguliuojamos, turi galimybes nustatyti nepagrįstas (pernelyg didelės ar pernelyg žemas) kainas. „Lietuvos energijos gamyba“, AB kainos tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje 2016–2019 m. laikotarpiu buvo reguliuojamos.

3.3. Konkurencija **Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje** nėra pakankamai veiksminga, nes:

3.3.1. Ūkio subjekto „Lietuvos energijos gamyba“, AB užimama rinkos dalis Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje vertinant pagal turimąją galią sudarė 100 proc., vertinant pagal teiktą paslaugos apimtį – 2016–2017 m. – 100 proc., 2018–2019 m. – 0 proc.

3.3.2. Ūkio subjekto AB „ORLEN Lietuva“ užimama rinkos dalis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje vertinant pagal turimąją galią sudarė nuo 29 iki 67 proc., vertinant pagal teiktą paslaugos apimtį – 2016–2017 m. – 0 proc., 2018 m. – 54 proc., 2019 m. – 48 proc.

3.3.3. Ūkio subjekto AB „Panevėžio energija“ užimama rinkos dalis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje vertinant pagal turimąją galią sudarė nuo 6 iki 13 proc., vertinant pagal teiktą paslaugos apimtį – 2016–2017 m. – 0 proc., 2018 m. – 13 proc., 2019 m. – 12 proc.

3.3.4. Ūkio subjekto UAB Kauno termofikacijos elektrinė užimama rinkos dalis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje vertinant pagal turimąją galią sudarė nuo 29 iki 66 proc., vertinant pagal teiktą paslaugos apimtį – 2016–2017 m. – 0 proc., 2018 m. – 33 proc., 2019 m. – 40 proc.

3.3.5. Tiriamuoju laikotarpiu daugiau nei 40 proc. rinkos pagal turimąją galią paslaugos teikimui ir pagal faktiškai teiktą paslaugos apimtį tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje užėmė Ūkio subjektas „Lietuvos energijos gamyba“, AB, Ūkio subjektas AB „ORLEN Lietuva“ ir Ūkio subjektas UAB Kauno termofikacijos elektrinė.

3.3.6. Perdavimo sistemos operatoriaus 2019 m. nustatytas poreikis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugai bei Baltijos šalių elektros energetikos sistemos izoliuoto darbo bandymo paslaugai, atitinka Ūkio subjektų „Lietuvos energijos gamyba“, AB, AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“ ir UAB Kauno termofikacijos elektrinė turimų gamybos įrenginių pasiūlą, t. y. konkurencija negalima.

3.3.7. Koncentracijos laipsnis labai didelis;

3.3.8. Egzistuoja administraciniai / teisiniai, strateginiai barjerai bei finansiniai barjerai. Įėjimo į rinką barjerai dėl infrastruktūros, kuria disponuojant galima gaminti ir į tinklus tiekti elektros energiją, egzistuoja, tačiau visi gamintojai turi galimybę pasinaudoti esamais tinklais, jeigu turimi pakankami finansiniai ištekliai. Didžiausia infrastruktūra disponuoja „Lietuvos energijos gamyba“, AB;

3.3.9. Konkurenciniai rinkos plėtros procesai nestebimi. Vertinant rinką pagal paslaugas teikiančius subjektus, rinkoje dalyvauja tie patys rinkos dalyviai.

3.3.10. Tais atvejais, kai iki tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos aukciono pradžios viešai prieinama informacija, kad šios pažymos 2.1.4 papunktyje nurodytoje rinkoje elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus nustatytas poreikis šiai paslaugai didesnis už tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugą galinčių teikti elektros energijos gamintojų (išskyrus „Lietuvos energijos gamyba“, AB) šios paslaugos aukcionui prieinamą turimąją galią, Ūkio subjektas „Lietuvos energijos gamyba“, AB dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo turi galimybes nustatyti nepagrįstas (pernelyg didelės ar pernelyg žemas) kainas.

3.3.11. Tuo atveju, kai iki tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos aukciono pradžios, elektros energijos perdavimo sistemos operatorius paskelbia, kad bus užsakomi papildomi izoliuoto darbo paslaugą galinčių teikti elektros energijos gamintojų pajėgumai, o izoliuoto darbo paslaugos kainos teisės aktų nustatyta tvarka nebūtų reguliuojamos arba teisės aktų nustatyta tvarka izoliuoto darbo paslaugos kainos būtų grįstos visišku izoliuoto darbo paslaugos sąnaudų padengimu, ir šių paslaugų teikimui būtų reikalingi visų gamintojų, galinčių teikti tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, ir izoliuoto darbo paslaugas, pajėgumai, Ūkio subjektai „Lietuvos energijos gamyba“, AB, AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo turi galimybes nustatyti nepagrįstas (pernelyg didelės) kainas šios pažymos 2.1.4 papunktyje nurodytoje rinkoje.

4. Pripažinti:

4.1. Ūkio subjektą „Lietuvos energijos gamyba“, AB didelę įtaką turinčiu asmeniu:

4.1.1. Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo rinkos Lietuvos Respublikos geografinėje aprėptyje.

4.1.2. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje.

4.1.3. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje, atsižvelgiant į tai, kad tai vienintelis ūkio subjektas, kuris pagal savo turimąją galią, gali užtikrinti visą elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus poreikį šiai paslaugai teikti.

4.2. Ūkio subjektą AB „ORLEN Lietuva“ didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje šios pažymos 3.3.11 papunktyje nurodytu atveju.

4.3. Ūkio subjektą AB „Panevėžio energija“ didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje šios pažymos 3.3.11 papunktyje nurodytu atveju.

4.4. Ūkio subjektą UAB Kauno termofikacijos elektrinę didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje šios pažymos 3.3.11 papunktyje nurodytu atveju.

5. Įpareigoti:

5.1. „Lietuvos energijos gamyba“, AB:

5.1.1. Teikti ne didesnėmis nei sąnaudomis pagrįstomis kainomis, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, vadovaujantis Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo

paslaugų kainų nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“:

5.1.1.1. antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslauga;

5.1.1.2. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslauga;

5.1.1.3. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslauga Komisijai informavus apie šios pažymos 3.3.10 papunktyje nurodytos aplinkybės atsiradimą.

5.1.2. visais atvejais tvarkyti šios pažymos 5.1.1.1–5.1.1.3 papunkčiuose nurodytų paslaugų apskaitą pagal Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašą, patvirtintą Komisijos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

5.2. Po elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB paskelbtų tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos aukciono rezultatų, AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinę per Komisijos prašyme nustatytą protingą informacijos pateikimo terminą pateikti Komisijos prašyme nurodytą informaciją apie tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslauga, nurodant įrenginių prieinamą turimąją galią, priežastis, kodėl įrenginių turimoji galia didėjo arba mažėjo, paaiškinimus dėl teiktų kainos pasiūlymų dydžio tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos aukcionui ir kitą su šios paslaugos teikimu susijusią informaciją;

5.3. Komisijai informavus apie šios pažymos 3.3.11 papunktyje nurodytos aplinkybės atsiradimą:

5.3.1. „Lietuvos energijos gamyba“, AB, AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinę teikti ne didesnėmis nei sąnaudomis pagrįstomis kainomis, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, vadovaujantis Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“, tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslauga.

5.3.2. AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinę tvarkyti šios pažymos 5.3.1 papunktyje nurodytos paslaugos apskaitą už kalendorinius metus, kuriais buvo teikta ši paslauga Komisijos reguliuojamomis kainomis pagal Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašą, patvirtintą Komisijos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

6. Nustatyti šių elektros energijos rezervinės galios paslaugų kainų viršutines ribas Elektros energijos kainos ir rezervinės galios paslaugų kainų užtikrinimo metodikoje, patvirtintoje Komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“, nustatyta tvarka:

6.1. „Lietuvos energijos gamyba“, AB šioms paslaugoms:

6.1.1. antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo;

6.1.2. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui;

6.1.3. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, Komisijai informavus apie šios pažymos 3.3.10 papunktyje nurodytos aplinkybės atsiradimą.

6.2. Esant šios pažymos 3.3.11 papunktyje nurodytai aplinkybei „Lietuvos energijos gamyba“, AB, AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinės tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugai.

7. Nustatyti, kad šios pažymos 6 punktą taikomas nustatant šios pažymos 6.1.1–6.1.3 ir 6.2 papunkčiuose nurodytų paslaugų kainas 2020 m. ir vėlesniems metams, kol priimamas naujas Komisijos sprendimas dėl elektros energijos rezervinės galios paslaugų rinkų tyrimo rezultatų.

8. Nustatyti, kad Komisijos 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimas Nr. O3-274 „Dėl elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo rezultatų“ taikomas iki 2020 m. gruodžio 31 d. ta apimtimi, kiek reikalinga koreguojant už 2018 ir 2019 m. ataskaitiniais laikotarpiais elektros energijos rezervinės galios paslaugų teikimui susidariusiems neatitikimams tarp faktinių ir prognozuojamų sąnaudų įvertinti.

PRIDEDAMA:

1. Derinimo pažyma „Dėl elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo ataskaitos“, 24 lapai.

2. Komisijos nutarimo „Dėl elektros energijos rezervinės galios rinkos tyrimo ataskaitos“ projektas kartu su priedama 2019 m. vasario 7 d. Elektros energijos rezervinės galios paslaugų rinkų tyrimo ataskaita Nr. O13-4, 94 lapai.

Dujų ir elektros departamento

Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus patarėjas

Paulius Blažys

Į posėdį kviečiami:

1. AB „Lietuvos energijos gamyba“, *info@le.lt*,
2. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, *info@enmin.lt*,
3. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, *taryba@kt.gov.lt*,
4. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnyba, *tarnyba@vvtat.lt*,
5. AB „Panevėžio energija“, *bendrove@pe.lt*,
6. AB „Orlen Lietuva“, *post@orlenlietuva.lt*,
7. UAB Kauno termofikacijos elektrinė, *info@kte.lt*,
8. AB „Litgrid“, *info@litgrid.eu*.